

**Ecoul mediatic al problemelor comunităților musulmane de
implantație recentă în Europa și România**

**The Media Echo of Recent Implantation Muslim Communities'
Problems in Europe and Romania**

Daniel-Lucian GĂLĂȚANU

"Dunărea de Jos" University of Galați, Romania,

e-mail: dgalatanu@ugal.ro

Abstract: This study aims to analyse the problems and the future of Muslim families of recently settled in Romania, from the countries of the Near & Middle East and Africa, ravaged by armed and/or ideological and religious conflicts, but above all the reflection of this anthropological and socio-cultural problems in the Romanian and international media, especially the online media. Because, apparently, between the "traditional" Muslim families of Romania, usually located in Dobruja, with ethnic Turk-Tatar roots, and the "new" Oriental and African Muslim family, there is a significant gap, especially regarding the relation towards integration, or non-integration, more precisely, in the contemporary Romanian society. Knowing well that at present we are witnessing an almost open conflict between the "old" Muslims, represented by the Mufti Authority of Dobruja, the Turks and Tatars, with an old and respectable history on Romanian territory, dating back to the time of the Ottoman Empire, and who have mostly lived, for centuries, in harmony with the majority Romanian population, and the "new" Muslims, who arrived in Romania after 1989, from the countries of the Near & Middle East and Africa, this research aims to analyse the intra- and extra-familial tensions that are now emerging in our country, tensions linked to cultural, anthropological and socio-economic differences. To all these tensions are also added the ideological and political sides, because the "new" Muslims of Romania seem to have the tendency and ambition to impose themselves on the media and in the eyes of public opinion, as legitimate representatives, and, if possible, the only ones, of the Muslims of Romania, an ambition that creates enormous difficulties of integration into Romanian society to the most vulnerable representatives of these Muslim families, who are women and children.

Keywords: Muslim family; Muslim community; Romania, recent establishment; media news.

Există în percepția realității contemporane, așa cum am observat în trecut, o diferențiere clară făcută de sociologi, politologi și specialiști în istoria contemporană a lumii actuale înainte și după 9/11 (Gălățanu, 2011 /2016, pp. 65-66). Noam Chomsky, marele om de știință, a dezvoltat, de altfel, subiectul pe larg în cărțile sale (Chomsky, 2001; Chomsky, 2003). Acea zi fatidică din septembrie a schimbat complet modul în care țările occidentale, așa-numite „civilizate”, se raportează la lumea arabă și la întreaga religie musulmană. Această problemă spinoasă a relației lumii islamice cu „Occidentul ” îi îngrijorează pe toți savanții și jurnaliștii lumii contemporane. Fie în termeni economici, în Europa, așa cum face Pierre Rehov în articolul său, *Europa și Islam: motivele unei negări*, în care postulează că „dialogul euro-arab este un șantaj în care interesele petroliere prevalează asupra rațiunii” (Rehov, 2018), în timp ce se întreabă și conchide „Ar putea Islamul să fie mai înfricoșător decât alte religii? [...] Presiunile petroliere, pe de o parte, amenințarea teroristă, pe de altă parte, ar exista într-adevăr teamă, nu de un islam moderat limitat la religie în cadrul libertății de exprimare și de cult, ci de versiunea lui de luptă și prozelitism. [...] Dar atenție! Asta ar crea din nou limite în Europa. Pentru că, etimologic, frica de islam se numește: islamofobie” (Rehov, 2018). Sau, fie în termeni sociologici și socio-economici, așa cum face un studiu publicat în Statele Unite, dar care privește într-un mod mai mult sau mai puțin interesat situația musulmanilor din Europa : „Musulmanii se confruntă cu rate mai mari ale șomajului decât populația generală. O parte din acest dezavantaj poate fi explicată de capitalul uman, dar există și alți factori, cum ar fi lipsa rețelelor sociale, cunoașterea și înțelegerea insuficientă a pieței muncii și competența lingvistică” (***, 2011). Există, de asemenea, elemente obiective care sugerează că unii musulmani se confruntă atât cu o „pedeapsă etnică” și chiar permițându-și să emită recomandări mai mult sau mai puțin ipocrite, precum : „Încurajăm, prin urmare, cu fermitate UE să sprijine instituirea și menținerea de către statele membre, a unor organisme stabilite în fiecare mare oraș, care să monitorizeze și să evalueze evoluția accesului la muncă, în scopul îmbunătățirii integrării economice a musulmanilor și minorităților etnice. Aceste organisme ar trebui, în special, să monitorizeze procedurile de recrutare și procedurile de atribuire a contractelor în serviciul public și să asigure o mai mare diversitate a angajaților din serviciile publice și din companiile private” (***, 2011). Toate aceste abordări se referă însă la

conflictul dintre musulmanii „nou veniți” și „vechea” populație de musulmani existentă deja în țările gazdă din prosperul Occident, dar și la interesul complet legitim al acestor țări în fața acestor nou veniți (Gălățanu, 2011/2016, p. 66).

După venirea musulmanilor „recenti”, ca să spunem așa, în Europa și, implicit, în România, fie în grup, fie individual, am asistat la formarea unor noi generații de musulmani europeni, în speță români, și după ceva timp, prezența musulmană în România s-a stabilizat. Mai mult, integrarea musulmanilor privește Europa ca întreg, și nu numai, așa cum am văzut mai sus. Raportul *Moniteur des Religions*, bazat pe „studiul a cinci țări (Franța, Germania, Elveția, Austria și Regatul Unit) menționează totuși anumite limite în ceea ce privește acceptarea religiei musulmane de către populațiile locale de alte credințe, în timp ce conform unui studiu al institutului *Bertelsmann Stiftung*, publicat joi, 24 august, integrarea populațiilor de origine musulmană înregistrează „un real progres” în Europa de Vest” (Guyot, 2017), așa cum ne asigură Claire Guyot în articolul său *Integrarea musulmanilor progresează în Europa, dar respingerea lor persistă* (Guyot, 2017). Acest articol ne spune că în general, raportul indică o bună integrare a musulmanilor, în special din a doua generație (copiii familiilor de imigranți). Aceștia din urmă tind să crească însușindu-și limba țării gazdă, uneori alături de cea a țării de origine. Studiul subliniază, de asemenea, atașamentul puternic resimțit de musulmani față de țara gazdă: între 88 și 98% dintre musulmanii chestionați au spus că se simt conectați cu țara gazdă, cea mai mare rată fiind găsită în Elveția și cea mai scăzută în Marea Britanie. Vorbind despre situația contrastantă din domeniul educației și din piața muncii, același articol ne spune că, „în ceea ce privește nivelul de educație și accesul la angajare, rezultatele diferă în funcție de țară. Franța și Germania prezintă astfel situații opuse. Franța are scoruri mai bune decât vecina sa la educația populațiilor musulmane. Doar unul din 10 musulmani părăsește sistemul școlar înainte de vârsta de 17 ani, față de aproximativ 4 în Germania. Institutul incriminează sistemul școlar al țării care, prin promovarea profesionalizării timpurii, tinde să mențină dezavantajele în educație” (Guyot, 2017).

Pentru a reveni la situația musulmanilor din țara noastră, trebuie spus, în cifre, că ansamblul comunității musulmane din România numără în jur de 70.000 de persoane, majoritatea sunniți, dintre care „98% își trăiesc și

își practică religia în mod pașnic de mai bine de 500 de ani, în Dobrogea, (în special, cum am mai spus). Comunități musulmane mai mici sunt înregistrate și în județele Ilfov (inclusiv București), Brăila, Călărași, Galați, Giurgiu și Drobeta-Turnu Severin. Din punct de vedere etnic, cei mai mulți musulmani din țara noastră sunt tătari și turci, dar există și comunități religioase de albanezi și romi islamizați” (Biszok, 2015) precum și, mai recent, familiile de imigranți din Orientul Mijlociu.

Din păcate, remarcăm, așa cum am mai făcut și în trecut, că astăzi, între familia „tradițională” musulmană din România, situată în general în Dobrogea, de etnie turco-tătară, și „noua” familie musulmană estică și africană (care ar putea fi *a priori* suspectată de radicalizare fundamentalistă, tocmai pentru că uneori, așa a fost cazul!), există deja un decalaj deloc neglijabil (Gălățanu, 2015, p. 107), mai ales în raport cu integrarea, sau, mai degrabă, cu neintegrarea, în societatea românească contemporană. Această opoziție este ușor de observat de cel puțin 10 ani deja. „Vechii” musulmani din România par din ce în ce mai iritați de nou veniții din diferite țări arabe, care solicită „gesturi de afirmare exterioară, precum rugăciuni publice ostentative sau diferite forme de protest sincronizate cu cele din țările arabe de origine. Șeful oficial al cultului musulman din România, muftiul Yusuf Murat, a profitat de atmosfera tulbură pentru a dezvălui conflictul mut dintre comunitatea sa și nou veniții care nu-i recunosc deloc autoritatea, organizându-se complet independent. Potrivit mărturiei muftiului, aceștia sunt în proces de creare a unor asociații culturale care ar fi doar o fațadă pentru organizarea unui cult islamic subteran și paralel față de cel oficial” (Gălățanu, 2015, p. 107). Astăzi avem impresia că asistăm la o adevărată dispută deschisă între autoritatea muftiului și musulmanii recent stabiliți în România. Una dintre părțile „beligerante” este, fără îndoială, liderul cultului musulman al României, muftiul Yusuf Murat, care supraveghează vigilent extremismul islamic emergent și din ce în ce mai perceptibil. Într-un alt interviu cu Anca Dragomir (Dragomir, 2010); Gălățanu, 2011/2016), în același cotidian *România Liberă*, sub titlul *Muftiul Yusuf Muurat: în România sunt imami care propagă idei extremiste*, acesta își exprimă, încă o dată¹ temerile și trage un semnal de alarmă în raport cu „influențele externe” și „curențele

---

¹O făcuse deja în trecut, în:

<http://islamulazi.ro/forum/index.php?showtopic=186&view=findpost&p=667> .

radicale” apărute în țara noastră. Muftiul Cultului Musulman din România, Iusuf Murat, spune : „Sunt multe fundații religioase musulmane. Au apărut după 1990, ca ciupercile după ploaie. Obțin cu ușurință autorizații de la administrația publică locală. În Constanța există unul care tocmai a amenajat un lăcaș de cult lângă gară. Al doilea este deja lângă Delfinariu. Sunt multe altele în toată țara, fără permis. De exemplu, în București funcționează o singură moschee recunoscută oficial. În capitală, în schimb, există peste 17 lăcașuri de cult fără autorizație de la Autoritatea Muftiului sau SECR”(Gălățanu, 2015).

În ciuda acestui conflict intracomunitar, intra-religios și ideologic, ușor de observat în toată Europa, se fac eforturi susținute pe întregul continent pentru ca familiile musulmane de implantație recentă să-și ocupe locul în societatea europeană în general, și în cea românească, în speță, iar efectele acestor străduințe și ale modului de viață european încep să se simtă, mai ales că religia nu este deloc un obstacol în calea integrării, așa cum ne asigură Claire Guyot : „[...] musulmanii văd relațiile interreligioase ca normă. Ei mențin relații frecvente cu persoane de alte religii, între 87% în cazul musulmanilor din Elveția și 82% în cazul celor din Austria. [...]” (Guyot, 2017). Aceste cifre decente sunt oarecum umbrite de o „stare generală de neîncredere” a populației locale, menționată în raport. „În medie, musulmanii sunt mai religioși decât alte comunități și păstrează legături puternice cu țara lor de origine. Această diferență culturală și religioasă provoacă neliniște în rândul populației locale” (Guyot, 2017). Studiul indică faptul că „respingerea musulmanilor este deosebit de puternică în Austria, unde mai mult de o persoană non-musulmană din patru nu ar dori să aibă vecini musulmani” (comparativ cu 19% în Germania, sau 14% în Franța)” (Guyot, 2017). Din fericire, această respingere socială nu există în România, sau, cel puțin, nu încă.

În orice caz, familia musulmană se protejează în mod normal și tradițional, din interior împotriva „pericolelor” influențelor externe, prin respectarea tradiției profetice și a dogmei incluse în *Coran* și *Sunna*, acesta fiind, poate, unul dintre motivele principale ce conduc la „decalajul” comunităților musulmane față de vecinii lor europeni. Dogmele și indicațiile din *Coran* și *Sunnah* se referă la *aqiyadah* și „credița în Allah cel Prea Înalt. Allah Cel Preaînalt ne oferă căsătoria ca semn și manifestare a înțelepciunii Sale nemărginite” (Islam Romania, 2011).

„Și printre semnele Lui se află [și ceea ce] El a creat femeii din voi-înșivă, ca să trăiți în liniște cu ele. Și El a pus între voi iubire și milă (El 'Ilm, 2008) [...]” (*Coran, Traducerea semnificațiilor 30:21*) (Islam Romania, 2011). Islamul consideră contractul de căsătorie ca fiind cel mai sacru acord, care nu trebuie tratat cu ușurință (discreditat) și se opune oricărei înșelăciuni sau pretenții. *Coranul* spune: „Cum să o luați înapoi după ce v-ați bucurat împreună și au primit un jurământ sacru de la voi?” (*Coran, Traducerea semnificațiilor 4:21*). Profetul Muhammad (pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra lui!) subliniază și mai mult importanța căsătoriei spunând: „Cine are ocazia să se căsătorească, o poate face, în timp ce cine nu o are, trebuie să postească.” (*Al Bukhari 8/9 Cartea căsătoriei; Muslim 172/9 Cartea căsătoriei*). Islamul respinge atât ideea de lepădare de sine, cât și de monahism. Islamul bazează relația dintre soți pe milă, iubire și bunătate, acordând ambilor parteneri drepturi și obligații clare conform cărora aceștia trebuie să se comporte astfel încât să aibă o viață mai ușoară, sigură și stabilă. În acest context, Profetul Muhammad (pacea și binecuvântările lui Allah fie asupra lui!) a spus: „Cei mai virtuoși dintre voi sunt cei care își tratează bine familiile, iar eu sunt cel mai bun dintre voi cu familia mea” (*At-Tirmizy 394/10*)” (IslamRomania, 2011).

Observăm, așadar, că în doctrina islamică, scopul creării unei familii este formarea unui individ virtuos și a unei societăți responsabile capabile de efort și contribuție la propria bunăstare, și asta „pentru că familia este mediul social principal care cuprinde individul încă de la naștere” (El 'Ilm, 2008). Familia este, astfel, cea mai puternică forță formativă și toate aceste idei sunt clar stipulate în Coran a cărui autoritate este incontestabilă pentru fiecare musulman care trăiește sub orice meridian. Colegul și bunul meu prieten de la Universitatea din Lyon, Stéphan Valter, a subliniat acest lucru în mai multe rânduri: „Sacralitatea Textului și venerația datorată Mesagerului (vorbind mai ales *ex cathedra*) au făcut ca orice ireverență să fie un sacrilegiu, un fenomen – fondator – care nu s-a diminuat cu timpul, ba dimpotrivă, nici sub efectul unei istoricizări a revelației întreprinse ici și colo, chiar din partea musulmanilor puțin religioși sau chiar laici” (Valter, 2002; Valter, 2015).

Islamul a subliniat așadar de mai multe ori importanța, chiar caracterul sacral al unității familiale și a detaliat regulile de funcționare în *Coran* și *Sunnah* (tradiția profetică). Aceasta demonstrează importanța

familiei în raport cu individul, cu societatea și cu comunitatea musulmană. Putem detecta cu ușurință, „pe baza regulilor privind căsătoria din *Sfântul Coran* și *Sunnah*, drepturile și responsabilitățile soților, relația părinte-copil, dar și aspecte privind moștenirea sau divorțul. Atenția deosebită acordată cu precădere problematicii familiei subliniază ideea că bunăstarea familiei influențează starea de spirit a individului, precum și stabilitatea și securitatea societății în ansamblu” (Islam Romania, 2011).

Se remarcă însă, în ultimul timp, o creștere a problemelor intrafamiliale în cadrul familiilor musulmane din România, cum ar fi:

- „1. creșterea ratei divorțurilor;
2. neglijarea părintească;
3. scăderea pronunțată a nivelului de educație al copiilor;
4. creșterea delincvenței;
5. violența domestică;

6. un număr mare de plângeri la poliție și la instanțe cu privire la scandaluri în cadrul familiilor musulmane;

7. dificultăți maritale întâmpinate de femeile musulmane căsătorite cu bărbați nemusulmani” (Islam Romania, 2011).

Alături de aceste probleme intrafamiliale și trans-familiale, vedem adăugându-se, în zilele noastre și laturile ideologice și politice ale lumii islamice, pentru că „noii” musulmani din România par să aibă tendința și ambiția de a se impune în mass-media și în ochii opiniei publice, drept reprezentanții legitimi, și, dacă se poate, unici, ai musulmanilor din România, ambiție care creează dificultăți enorme de integrare în societatea românească celor mai vulnerabili reprezentanți ai acestor familii musulmane, care sunt femeile și copiii. Cu siguranță, exilul este amar, spinos și dureros pentru toată lumea și așa a fost mereu încă din zorii omenirii, pentru că „exilul este prima pedeapsă pe care omul a suferit-o vreodată”, așa cum am observat când am tratat subiectul exilului *intelighenției* românești din Franța (Gălățanu, 2006, pp. 5-9), dar și cu ocazia mai multor experiențe personale. Acesta este motivul pentru care România și toată Europa în general ar trebui să întindă o mână frățească familiilor și comunităților musulmane care s-au stabilit recent pe pământul lor, tuturor celor care „vin de departe”, tuturor oamenilor „din afară”, fără nicio prejudecată sau reticență, dar și fără a uita sau ignora, însă, potențialele pericole asociate ideologiilor extremiste și fundamentaliste.

BIBLIOGRAFIE

- ***, *Les musulmans en Europe*, Les musulmans en Europe (opensocietyfoundations.org), 2011, Publicat de OPEN SOCIETY FOUNDATIONS 400 West 59th Street New York, NY 10019 SUA.
- Biszok, Bogdan, *Câți musulmani trăiesc în România*, 8 ianuarie, 2015, <https://www.capital.ro/cati-muslimi-traiesc-in-romania.html>, vizitat pe 12 martie 2020.
- Chomsky, Noam, *Autopsie des terrorismes - Les attentats du 11-Septembre et l'ordre mondial*, Agone, 2001.
- Chomsky, Noam, *Pouvoir et Terreur : Entretiens après le 11 septembre*, Le Serpent à plumes, 2003.
- Dragomir, Anca, *Muftiul Yusuf Muurat: În România există imami cu idei extremiste*, 2010, <http://www.romanalibera.ro/actualitate/proiecte-locale/muftiul-yusuf-muurat--in-romania-exista-imami-cu-idei-extremiste-210348>, vizitat pe 8 februarie 2020.
- El 'Ilm, 2008, <http://www.el-ilm.net/t635-il-a-mis-entre-vous-de-laffection>, vizitat pe 12.03.2020.
- Gălățanu, Daniel, *L'exil roumain en France au XXème siècle*, în *Les Cahiers du GRIC*, Editions de l'Université du Havre, numărul 1, septembrie 2006.
- Gălățanu, Daniel, *Histoire récente et actualité du conflit au sein de la communauté musulmane de Roumanie dans les médias en ligne*, în *Mediamorfoze*, Edițiile Tritonic, București, 2015.
- Gălățanu, Daniel, *La réflexion de la communauté musulmane de Roumanie dans les médias en ligne*, în *Cultura și presa în spațiul european*, Edițiile Europlus, Galați, 2011 / 2016.
- Guyot, Claire, *L'intégration des musulmans progresse en Europe, mais leur rejet persiste* în *La Croix*, 24.08.2017 la 17.16, modificată la 24.08.2017 la 17.40.
- Islam România, *Viața musulmanului*, în revista *IslamRomania*, 2011, (<https://islamromania.ro/category/articole/viata-musulmanului-4/familia-musulmana-26/>), vizitat pe 30.11.2020.
- Rehov, Pierre, *Europe et islam : les raisons d'un déni* în *FIGAROVOX/TRIBUNE* Publicat la 03/01/2018 la 11:02.
- Valter, Stéphane, *L'islam et la dérision - Quel enseignement peut-on tirer de la révélation coranique et de la tradition prophétique quant à leur posture face à la dérision?* 12.01.2015 10:30 CEST | Actualizat 05.10.2016 02:37 CEST.

Valter, Stéphane, *La construction nationale syrienne. Légitimation de la nature communautaire du pouvoir par le discours historique*, Paris, éditions CNRS, 2002.

SITOGRAFIE :

<https://revistacil.files.wordpress.com/2016/02/cil-nr-4-16-2011.pdf> <https://www.ebscohost.com/titleLists/hsi-coverage.pdf>
<https://www.lefigaro.fr/vox/monde/2018/03/01/31002-20180301ARTFIG00102-europe-et-islam-les-raisons-d-un-deni.php>
https://www.opensocietyfoundations.org/uploads/ad5b247d-a060-4585-8efa-f2e5dd81cd6f/h-muslims-in-europe-french-20110912_0.pdf
<https://www.la-croix.com/Religion/Islam/Lintegration-muslims-progresse-Europe-leur-rejet-persiste-2017-08-24-1200871694>
<https://www.capital.ro/cati-muslimi-traiesc-in-romania.html>
<http://islamulazi.ro/forum/index.php?showtopic=186&view=findpost&p=667>
http://www.huffingtonpost.fr/stephane-valter/lislam-et-la-derision_b_6454136.htm
https://gric.univ-lehavre.fr/IMG/pdf/articles_de_daniel_galatanu_in_les_cahiers_du_gric.pdf